

**Kronika međunarodnoga znanstvenoga skupa
Trećoredska glagoljaška tradicija u europskom kontekstu,
Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb, 27. i 28. rujna 2013.**

**Chronicle of the International Scientific Conference
Tertiary Glagolitic Tradition in European Context
Catholic University of Croatia, Zagreb, 27th and 28th September 2013**

U povodu 1150. obljetnice početka misije svetih Ćirila i Metoda među slavenskim narodima i početka glagoljaške kulture i pismenosti, koji su svoje korijenje pustili i na hrvatskomu tlu, Provincija franjevac trećoredaca glagoljaša, uz suorganizaciju Hrvatskoga katoličkoga sveučilišta u Zagrebu, Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu, Instituta za povijest umjetnosti u Zagrebu i Staroslavenskog instituta u Zagrebu, organizirala je međunarodni znanstveni skup pod naslovom *Trećoredska glagoljaška tradicija u europskom kontekstu – Tertiary Glagolitic Tradition in European Context*.

Znanstveni odbor skupa činili su doc. dr. sc. Ivan Botica (Staroslavenski institut, Zagreb), prof. dr. sc. Stjepan Ćosić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu), dr. sc. Tomislav Galović (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), doc. dr. sc. Hrvoje Kekez (Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb), prof. dr. sc. Mirjana Matijević Sokol (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), doc. dr. sc. Ines Sabotić (Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb), dr. sc. Marinka Šimić (Staroslavenski institut, Zagreb), akademik Radoslav Tomić (Institut za povijest umjetnosti, Zagreb), prof. dr. sc. Marko Trogrlić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu), prof. dr. sc. Josip Vrandečić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu) i dr. sc. Vlasta Zajec (Institut za povijest umjetnosti, Zagreb). U *Organizacijskom odboru* bili su doc. dr. sc. Ivan Botica (Staroslavenski institut, Zagreb), dr. sc. Tomislav Galović (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) i fra Kristijan Kuhar, TOR (Provincija franjevac trećoredaca glagoljaša, Zagreb; Staroslavenski institut, Zagreb).

Skupom smo hrvatskoj i europskoj znanstvenoj i kulturnoj javnosti željeli predstaviti trećoredsku glagoljašku tradiciju, koja je kao vlastitost i baština održala naslov i identitet kroz svu povijest Provincije. Glagoljaška tradicija povezuje Provinciju sa Svetom braćom Ćirilom i Metodom jer su u Hrvatskoj, zahvaljujući brojnim franjevcima trećorecima i njihovu djelovanju u prošlosti, glagoljaštvo i slavenski jezik u liturgiji opstali do naših dana.

Međunarodni znanstveni skup održao se 27. i 28. rujna 2013. na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu.¹ Na njemu je sudjelovalo 46 znanstvenika iz

¹ Tom je prilikom objavljen i dvojezični program: *Međunarodni znanstveni skup: Trećoredska glagoljaška tradicija u europskom kontekstu (Zagreb, 27. – 28. IX. 2013.) – Raspored rada i sažetci izlaganja / International Scientific Conference: Tertiary Glagolitic Tradition in European*

dvadesetak znanstvenih, znanstveno-nastavnih i srednjoškolskih institucija iz Hrvatske, Austrije, Bosne i Hercegovine i Rusije. Određene su se spoznaje o glagoljaškoj baštini i tradiciji franjevaca trećoredaca glagoljaša prvi put čule iz polja povijesti, povijesti umjetnosti, filologije, teologije i drugih grana znanosti.

Skup je na svečanosti otvorenja otvorio provincijal fra Niko Barun. Pozdravio je nazočne uzvanike, domaćina prof. dr. sc. Željka Tanjića, rektora Hrvatskoga katoličkoga sveučilišta, potom dekana Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Damira Borasa, ravnatelja Instituta za povijest umjetnosti u Zagrebu prof. dr. sc. Milana Pelca, ravnateljicu Staroslavenskog instituta u Zagrebu dr. sc. Maricu Čunčić te goste provincijala franjevaca konventualaca – fra Ljudevita Maračića i pomoćnika tajnika Hrvatske biskupske konferencije mons. Fabijana Svalinu. Provincijal je u govoru spomenuo: „Naša redovnička zajednica od svoga početka i ustanovljenja je glagoljaška; glagoljica i glagoljaštvo temelj su našega duhovnoga naslijeđa. Mogu reći da su franjevci trećoreci kroz tešku povijest hrvatskoga naroda prenosili baštinu glagoljaštva novim naraštajima, prihvaćajući je kao dar od Boga. Zahvalni smo im što su hrvatsku riječ u molitvi, bogoslužju, naviještanju Evanđelja i redovitom samostanskom životu očuvali živom, kako u životu posvećenom Bogu, tako i među hrvatskim pukom. Ponosni smo na našu glagoljašku baštinu i na našu glagoljašku tradiciju te ovim skupom želimo hrvatskoj i europskoj kulturnoj i znanstvenoj javnosti pokazati dio našega naslijeđa. Neka i ovaj skup kroz znanstveno i kulturno proučavanje bude čin predaje, tradicije glagoljaške baštine ovom naraštaju i budućim naraštajima. Na taj način – vjerujem – izvršit ćemo i djelo koje je franjevce trećorece glagoljaše kroz povijest poticalo da čuvaju i prenose glagoljicu i glagoljaštvo u cjelini“.

Domaćin Skupa, rektor Hrvatskoga katoličkog sveučilišta prof. dr. sc. Željko Tanjić, zahvalio je svima koji stoljećima vjerno čuvaju glagoljašku tradiciju: „I mi želimo biti oni koji čuvaju i razvijaju našu kulturnu, duhovnu, nematerijalnu, ali ne zbog toga manje, nego još više – vrijednu baštinu. Zato je ovaj Skup i nama poticaj da promoviramo i potičemo naše studente u budućnosti k otkrivanju i čuvanju naše tradicije“.

Prof. dr. sc. Milan Pelc, ravnatelj Instituta za povijest umjetnosti, spomenuo je bogatu franjevačku umjetničku baštinu te ulogu franjevaca svih provincija u stvaranju i očuvanju hrvatske umjetničke baštine. S posebnim se poštovanjem prisjetio umirovljenoga zaslužnoga djelatnika svoga instituta dr. sc. fra Anđelka Badurine, koji je bio ekspert za sakralnu umjetnost, pogotovo za minijature i franjevačku samostansku arhitekturu.

Context (Zagreb, 27–28 September 2013) – Schedule of Proceedings and Summaries of Contributions, ur./eds. Ivan Botica, Tomislav Galović, Kristijan Kuhar, Zagreb: Provincija franjevaca trećoredaca glagoljaša – Zagreb, Hrvatsko katoličko sveučilište – Zagreb, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu/FF-press, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Institut za povijest umjetnosti – Zagreb, Staroslavenski institut – Zagreb, 2013., 100 str.

Ravnateljica Staroslavenskoga instituta u Zagrebu, dr. sc. Marica Čunčić, u svom je pozdravnom govoru spomenula trostruku suradnju Staroslavenskoga instituta s Provincijom. Prva se odnosi na rad znanstvenika Instituta na glagoljaškoj baštini u vlasništvu franjevac trećoredaca, druga na osobnu znanstvenu suradnju, u kojoj je posebno istaknula lik i rad fra Josipa Leonarda Tandarića, te treća koja se vidjela u organizaciji i sudjelovanju članova instituta na ovom Skupu.

U ime Provincije franjevaca konventualaca Skup je pozdravio provincijal fra Ljudevit Maračić, istaknuvši da je jedna od povezujućih niti konventualaca s trećorecima ljubav prema glagoljskoj knjizi.

Plenarno predavanje na početku Skupa održao je akademik Stjepan Damjanović, iznijevši u izlaganju *Tisućljeće hrvatskog glagoljaštva i njegovi ćirilometodski korijeni* pregled povijesti hrvatskoga glagoljaštva od 11. pa sve do 19. stoljeća. Napomenuo je da je hrvatska glagoljaška tradicija izrasla na djelu Svete solunske braće, ali su glagoljaši kroz dugu povijest pratili te prevodili najvažnije i najpopularnije tekstove razvijenih europskih književnosti.

Prvoga dana Skupa prijepodneve sesije izlaganja bile su koncipirane oko srednjovjekovne povijesti. Prvo je izlaganje održao fra Kristijan Kuhar, znanstveni novak na Staroslavenskom institutu u Zagrebu. U predavanju pod naslovom *Trećoredska glagolitika* fra Kristijan prikazao je sadržaj arhivske građe Provincijalata franjevaca trećoredaca, kao i drugih samostana koji čuvaju vrijednu pisanu glagoljašku baštinu. Prof. dr. sc. Mirjana Matijević Sokol s Odsjeka za povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u izlaganju pod naslovom *Zbirka isprava u Arhivu Provincije franjevaca trećoredaca glagoljaša* prikazala je sadržaj i vrijednost više od tri stotine pergamena, tj. diplomatskih dokumenata iz razdoblja od 14. do 19. stoljeća, koji se čuvaju kod trećoredaca u Zagrebu. Profesorica Matijević Sokol iznijela je i vrijedne poticaje da se pojedini dokumenti uvrste u zbirku *Codex diplomaticus* i da se stvori vlastiti *Codex diplomaticus fratrum Tertii ordinis regularis sancti Francisci*. Gošća iz Rusije, iz Ruske nacionalne knjižnice u Sankt Peterburgu, dr. sc. Svetlana O. Vialova prvi je put braći iz Provincije i hrvatskoj javnosti prikazala glagoljašku baštinu koja se danas čuva u njezinoj instituciji. U predavanju je istaknula zbornike fra Šimuna Klimantovića, fra Petra Milutinića i fra Andrije Čučkovića te javnobilježničke isprave fra Jurja Černića. Profesor na Institutu za slavistiku Sveučilišta u Beču, prof. dr. sc. Johannes Reinhart, prikazao je prijevode Regule franjevaca samostanskog III. reda iz glagoljskih kodeksa. Teo Radić s Odsjeka za klasičnu filologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu prikazao je prisutnost franjevaca trećoredaca u *Franjevačkim izvorima*, a njegova je tema bila aktualna, budući da je prošle godine objavljen hrvatski prijevod *Franjevačkih izvora*. Prof. dr. sc. Zdenka Janeković Römer iz Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku u svome je izlaganju prikazala zajedništvo života trećoredaca sv. Jeronima i stanovnika Martinšćice na Cresu. Izlaganje je temeljila na objavljenom ranonovovjekovnom samostanskom rukopisu „datja i prijatja“.

Doc. dr. sc. Anton Bozanić, župnik iz Omišlja (o. Krk), održao je izlaganje pod naslovom *Bliska suradnja krčkoga biskupa Antuna Mahnića i trećoredaca*.

Iz baštine i rukopisne ostavštine fra Dragutina Antuna Parčića doc. dr. sc. Franjo Velčić, profesor Teologije u Rijeci (Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu), iznio je zbirku *Poemata* i druge Parčićeve pjesničke radove, a s. Marija Stela Filipović, profesorica hrvatskoga jezika u Isusovačkoj klasičnoj gimnaziji u Osijeku, prikazala je prisutnost i zastupljenost trećoredske glagoljaške tradicije u nastavi hrvatskoga jezika. Prof. dr. sc. fra Franjo Emauel Hoško, umirovljeni profesor Teologije u Rijeci (Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu), u izlaganju pod naslovom *Svjedočanstvo Ignacija Radića o Hrvatskom katoličkom pokretu* iznio je podatke o Mahnićevu zauzimanju oko nastanka Hrvatskoga katoličkoga pokreta, a svoje je izlaganje temeljio na biskupovu životopisu fra Ignacija Radića u njegovoj knjizi iz 1940.

Cjelinu izlaganja o povijesno-umjetničkim temama otvorila je prof. dr. sc. Nina Kudiš s Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci pod naslovom *Slikarstvo 17. i 18. stoljeća u samostanima franjevac trećoredaca na Krku i Cresu*. Potom je dr. sc. Vlasta Zajec iz Instituta za povijest umjetnosti u Zagrebu prikazala štuko dekoraciju stropa u crkvi sv. Marije od Puka u Novigradu u Istri, čime je dotaknuta i tema naših istarskih samostana koji su u napoleonovo doba prisilno napušteni početkom 19. stoljeća. Doc. dr. sc. Damir Tulić, također s Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci, prikazao je povijesno-umjetničku vrijednost mramornih oltara i skulptura u samostanima trećoredaca glagoljaša na Cresu i Krku, povezujući djela s ostalim umjetničkim dosezima toga kraja. Mateja Jerman (Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci) prikazala je liturgijsku srebrninu iz naših samostana na Kvarneru, a Iva Jazbec (Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci) zbirku liturgijskoga ruha u portanskom samostanu sv. Marije Magdalene (Dubašnica). Damir Sabalić iz Ministarstva kulture Republike Hrvatske – Konzervatorskog odjela u Rijeci prikazao je fotografska djela fra Stanka Dujmovića iz prve polovine 20. stoljeća.

Prvi dan Skupa završen je primanjem za organizatore, sudionike i fratre te večerom u prostorima Nadbiskupijskoga pastoralnoga instituta u Zagrebu.

Drugoga dana Skupa, 28. rujna, izlaganja su bila koncipirana oko triju cjelina: filoloških istraživanja trećoredske glagoljaške baštine te medievističkih i arhivističkih istraživanja i povijesti trećoredaca u 20. stoljeću. Dr. sc. Vesna Badurina Stipčević iz Staroslavenskoga instituta u Zagrebu izlagala je o hrvatskim srednjovjekovnim legendama o svetome Jeronimu, a dr. sc. Marinka Šimić govorila je o kajkavizmima u *Ivančićevu zborniku*. Doc. dr. sc. Katarina Lozić Knezović s Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu u svom je izlaganju prikazala *Jezične osobitosti Zbornika fra Šimuna Klimantovića I. iz 1512. godine*, a prof. dr. sc. fra Petar Bašić, TOR, profesor Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, prikazao je *Gospin plač* u Kli-

mantovićevu zborniku I. Dr. sc. Andrea Radošević iz Staroslavenskoga instituta u Zagrebu prikazala je *Heroltove egzemple u Besjedama Matije Divkovića*, koje se čuvaju u provincijskom arhivu na Ksaveru.

Dr. sc. Ana Kovačević iz Staroslavenskoga instituta u Zagrebu, u zanimljivo naslovljenom izlaganju *Žena, majka, kraljica: sv. Elizabeta Ugarska u hrvatskoglagoljskim brevijarima*, usporedila je latinističku i glagoljašku predaju o kultu zaštitnice Trećega franjevačkoga reda sv. Elizabete Ugarske, a dr. sc. Lucija Turkalj iz Staroslavenskoga instituta u Zagrebu prikazala je apokrif o krsnome drvetu iz *Žgombićeva zbornika*, dok je Josip Vučković (Staroslavenski institut u Zagrebu) u svom izlaganju o amuletu *Od muke Isukrstove* govorio o utvrđivanju žanrovskoga repertoara glagoljske književnosti stavljene u službu pučke pasionske religioznosti. Amulet se nalazi među glagoljskim spisima koji se čuvaju u arhivu Provincije. Dr. sc. Marija-Ana Dürriegl (Staroslavenski institut u Zagrebu) i prof. dr. sc. Stella Fatović-Ferenčić (Odsjek za povijest medicine Zavoda za povijest i filozofiju znanosti HAZU, Zagreb) izlaganjem *Medicinska marginalija u molitveniku fra Ivana Čeperića* iznijele su zanimljive podatke o glagoljski pisanom receptu za *kamik*, odnosno *bubrežni kamenac*. Ovakvi zapisi u molitveniku fra Ivana Čeperića vrijedni su podaci za povijest medicine. Dr. sc. Jasna Vince (Staroslavenski institut u Zagrebu) prikazala je glagoljički *Bukvar* fra Stipana Ludovika Bausa iz 1823., a prof. dr. sc. Milan Mihaljević (Staroslavenski institut u Zagrebu) i Ana Mihaljević (Osnovna Montessori škola „Barunice Dedee Vranyczany“, Zagreb) prikazali su dio staroslavenske gramatike *Brevis grammatica Slavica* profesora staroslavenskoga jezika fra Benedikta Mihaljevića. Dr. sc. Olga Akimova iz Instituta za slavistiku Ruske akademije znanosti u Moskvi u svom je izlaganju prikazala glagoljske knjige dalmatinskih pisaca renesansnoga i baroknoga doba, koje se nalaze u zbirci antikvara Aleksandra Čertkova. O djelu fra Dragutina Antuna Parčića i njegovu jezičnom prinosu obnovi liturgijskih knjiga u drugoj polovini 19. stoljeća izlagale su prof. dr. sc. Milica Lukić i Vera Blažević Krezić s Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Medievistička izlaganja započeo je doc. dr. sc. Ivan Majnarić s Odjela za povijest Hrvatskoga katoličkog sveučilišta referatom *Zaglavaska zadužbina sv. Mihovila iz rakursa Grgura Mrganića*, osvjetlivši početke trećoredskoga samostana u Zaglavu na Dugom otoku, a mr. sc. Emir O. Filipović s Odsjeka za historiju Filozofskoga fakulteta Univerziteta u Sarajevu prikazao je bosansku kraljicu Katarinu i njezine veze s franjevcima te njezinu pripadnost franjevačkomu trećemu redu. Fra Petar Runje (Samostan franjevac trećoredaca glagoljaša sv. Franje Asiškoga, Krk) dao je novo značenje djelovanju glagoljskoga pisca i učitelja hrvatskoga jezika fra Stjepana Belića, osvrnuvši se na fra Gabrijela Brunija i njegova svjedočanstva te zaključivši da je trećoredac Belić dao ključan prinos priređivanju glagoljskoga *Baromićeva brevijara* iz 1493. Dr. sc. Vinko Kovačić s Odsjeka za talijanistiku

Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu prikazao je talijanske dokumente iz prvoga sveska *Bartolijeva zbornika*, koji se čuva u trećoredskoj samostanskoj knjižnici u Krku, a dr. sc. Anica Vlašić-Anić (Staroslavenski institut u Zagrebu) iznijela je svoja istraživanja u samostanskom arhivu i samostanskoj knjižnici na Ksaveru, povezivši ih sa svojim senzacionalnim otkrićima glagoljskih i hebrejskih fragmenata u kapucinskim knjižnicama u Rijeci i Karlobagu.

U okviru izlaganja iz moderne povijesti trećoredaca i glagoljaštva doc. dr. sc. Ivan Botica (Staroslavenski institut u Zagrebu) u izlaganju *Glagoljica i glagoljaštvo kroz život Ante Nižića* donio je osobne bilješke o. Ante Nižića o glagoljaštvu njegova vremena u prvim desetljećima 20. stoljeća. Prof. dr. sc. fra Ilija Živković, TOR, profesor Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u izlaganju je govorio o pastoralnoj, socijalnoj, kulturnoj i političkoj djelatnosti franjevac trećoredaca glagoljaša u Sjedinjenim Američkim Državama, prvi put iznijevši znanstvenoj javnosti važne podatke o prisutnosti i djelovanju franjevaca trećoredaca glagoljaša u SAD-u. Posljednje izlaganje na Skupu imao je dr. sc. Tomislav Galović s Odsjeka za povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U izlaganju pod naslovom *Fra Stjepan M. Ivančić kao povjesničar* prikazao je lik toga velikoga povjesničara trećoredske povijesti i hrvatskoga glagoljaštva.

Na kraju je u ime Organizacijskoga odbora svima na sudjelovanju zahvalio dr. sc. Tomislav Galović te je sudionicima najavio priređivanje Zbornika s ovoga skupa.² Posebno je istaknuo o. fra Petra Runju i njegov poticaj da se ovaj znanstveni skup realizira te njegovu ideju da se u trećoredskom franjevačkom samostanu u gradu Krku otvori *Muzej glagoljice*. Pročitao je i pozdrave skupu koje su uputili Centar za slavensko-bizantske studije „Ivan Dujčev“ u Sofiji, akademik Igor Fisković (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb), prof. dr. sc. Christian Hannick (Lehrstuhl für Slavische Philologie, Julius-Maximilians-Universität Würzburg) i dr. sc. Anatolij A. Turilov (Institut za slavistiku Ruske akademije znanosti, Moskva).

Skup je završen misnim slavljem na crkvenoslavenskome jeziku u crkvi sv. Franje Ksaverskoga u Zagrebu. Misno slavlje, uz koncelebraciju desetak fratara iz Provincije, predvodio je gvardijan samostana sv. Franje Ksaverskoga fra Branko Lovrić, a liturgijsko pjevanje vodio je zbor Društva prijatelja glagoljice „Baščina“. U ime organizatora, Provincije franjevaca trećoredaca glagoljaša, nakon misnoga slavlja riječ zahvale i pozdrava iznio je vikar Provincije fra Ilija Živković.

Zaključak i ocjena Skupa: prije 50 godina svečano je u Provinciji franjevaca trećoredaca glagoljaša proslavljena velika obljetnica početka ćirilometodske misije i početka glagoljaške kulture i pismenosti. Stoga je, uz savjet i poticaj fra Petra Runje, odlučeno da se jubilej ovaj put dostojno opet obilježi znanstvenim

² Nekoliko je prijavljenih izlagača zbog iznenadnih obveza i spriječenosti odjavilo sudjelovanje, obećavši da će svoje radove na vrijeme dostaviti za Zbornik.

skupom, koji bi hrvatskoj i europskoj znanstvenoj javnosti pokazao trećoredsku snagu i uključenost u glagoljašku tradiciju. U naslov smo Skupa stavili i „europski kontekst“. Koliko smo to uspjeli izlagačima i izlaganjima ostvariti, prosudit će sudionici i slušatelji te čitatelji. Ipak, dotaknute su teme koje trećorece glagoljaše povezuju s europskim kulturnim tekovinama i uljudbom. Ostalo je tema koje nisu obrađene, poput glagoljaškoga pjevanja, istaknutosti zadarskoga područja u povijesti umjetnosti i pismenosti, istaknutih ličnosti trećoredske ranije i novije povijesti te mnoge druge. Sve što je propušteno neka ostane za neki drugi put, neki drugi skup ili prigodu za predstavljanje.

Provincija franjevaca trećoredaca glagoljaša ovim je međunarodnim skupom pokazala bogatstvo povijesti, tradicije i umjetnosti te se ne bi smjelo preko ovoga događaja olako prijeći. Imamo se ponositi i prenositi tradiciju koju smo primili jer je očito da je svaki zaborav tradicije rezultirao izumiranjem onoga društva, kulture, nacije i zajednice koja bi zaboravila svoje korijene.

Zahvaljujemo svim sponzorima koji su nam pomogli realizirati Skup: *Privrednoj banci d. d. Zagreb, Aquavivi d. o. o.* i *Tvornici olovaka Zagreb* te svim suradnicima, volonterima i domaćinima, Hrvatskomu katoličkom sveučilištu, kojemu je ovo bio prvi javni međunarodni skup od osnutka.

Međunarodni znanstveni skup *Trećoredska glagoljaška tradicija u europskom kontekstu* bio je potpomognut i sredstvima Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske.

U Zagrebu, 28. rujna 2013.

Ivan BOTICA, Tomislav GALOVIĆ i Kristijan KUHAR

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

RADOVI

47

vol. 1

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

The logo for FF press, featuring the letters 'FF' in a stylized font with a horizontal line through them, followed by the word 'press' in a lowercase sans-serif font.

ZAGREB 2015.

RADOVI ZAVODA ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Knjiga 47, vol. 1

Izdavač / Publisher
Zavod za hrvatsku povijest
Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
FF-press

Za izdavača / For Publisher
Vlatko Previšić

Glavni urednik / Editor-in-Chief
Hrvoje Gračanin

Izvršna urednica / Executive Editor
Inga Vilogorac Brčić

Uredništvo / Editorial Board
Bruna Kuntić-Makvić (stara povijest/ancient history), Zrinka Nikolić Jakus (srednji vijek/
medieval history), Hrvoje Petrić (rani novi vijek/early modern history), Željko Holjevac
(moderna povijest/modern history), Tvrtko Jakovina (suvremena povijest/contemporary history),
Silvija Pisk (mikrohistorija i zavičajna povijest/microhistory and local history),
Zrinka Blažević (teorija i metodologija povijesti/theory and methodology of history)

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Council
Denis Alimov (Sankt Peterburg), Živko Andrijašević (Nikšić), Csaba Békés (Budapest), Rajko
Bratož (Ljubljana), Snježana Buzov (Columbus, Ohio), Svetlozar Eldarov (Sofija), Toni Filiposki
(Skopje), Aleksandar Fotić (Beograd), Vladan Gavrilović (Novi Sad), Alojz Ivanišević (Wien),
Egidio Ivetić (Padova), Husnija Kamberović (Sarajevo), Karl Kaser (Graz),
Irina Ognyanova (Sofija), Géza Pálffy (Budapest), Ioan-Aurel Pop (Cluj),
Nade Proeva (Skopje), Alexios Savvides (Kalamata), Vlada Stanković (Beograd),
Ludwig Steindorff (Kiel), Peter Štih (Ljubljana)

*Izvršna urednica za tuzemnu i inozemnu razmjenu /
Executive Editor for Publications Exchange*
Kristina Milković

Tajnik uredništva / Editorial Board Assistant
Dejan Zadro

Adresa uredništva/Editorial Board address
Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet Zagreb,
Ivana Lučića 3, HR-10 000, Zagreb
Tel. ++385 (0)1 6120 150, 6120 158, faks ++385 (0)1 6156 879

Časopis izlazi jedanput godišnje / The Journal is published once a year

Časopis je u digitalnom obliku dostupan na / The Journal in digital form is accessible at
Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske „Hrčak“
<http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>

Financijska potpora za tisak časopisa / The Journal is published with the support by
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske

Časopis je indeksiran u sljedećim bazama / The Journal is indexed in the following databases:
Directory of Open Access Journals, EBSCO, SCOPUS, ERIH PLUS

Naslovna stranica

Iva Mandić

Grafičko oblikovanje i računalni slog

Marko Maraković

Lektura

Samanta Paronić

Tisak

Web2tisak, Zagreb

Naklada

250 primjeraka

*Časopis je u digitalnom obliku dostupan na Portalu znanstvenih časopisa
Republike Hrvatske „Hrčak“ <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*

*The Journal is accessible in digital form at the Hrcak - Portal of scientific
journals of Croatia <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*

RADOVI 47
vol. 1

ZAVODA ZA HRVATSKU POVIJEST FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Tematski blok / Themed issue

TREĆOREDSKA GLAGOLJAŠKA TRADICIJA U EUROPSKOM KONTEKSTU TERTIARY GLAGOLITIC TRADITION IN EUROPEAN CONTEXT

Radovi međunarodnoga znanstvenog skupa
održanoga 27. i 28. IX. 2013. na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu
u organizaciji

Provincije franjevac trećoredaca glagoljaša u Zagrebu, Hrvatskoga katoličkog
sveučilišta u Zagrebu, Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek za
povijest, Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu – Odsjek za povijest, Instituta
za povijest umjetnosti u Zagrebu i Staroslavenskoga instituta u Zagrebu

Proceedings of the International Scientific Conference
held on 27th and 28th September 2013 at the Catholic University of Croatia in Zagreb
and organized by
the Province of the Glagolitic Friars of the Third Order Regular, Catholic University
of Croatia in Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences of the University
of Zagreb - Department of History, Faculty of Humanities and Social Sciences of
the University of Split - Department of History, Institute of Art History,
and Old Church Slavonic Institute

Gosti urednici / Guest editors

Ivan BOTICA
Tomislav GALOVIĆ
Kristijan KUHAR